

Směrem do centra české křídové pánve byl také zřejmý nárůst počtu jedinců i taxonů, spojený rovněž s narůstající převahou planktonních druhů nad bentickými. Vedle foraminifer byly zaznamenány úlomky ostnů ježovek pravděpodobně rodů *Gauthieria*, *Cidaris* a nespecifikovaných nepravidelných ježovek z blízkosti rodů *Micraster* a *Holaster*. Na dvou lokalitách (tab. 1) byli zastíženi neurčitelní bairdiidní skořepatci (Ostracoda) a na jedné lokalitě fragmenty vápnitých a silicifikovaných jehlic hub (Porifera).

Poděkování

Autoři děkují RNDr. Lence Hradecké, CSc., z České geologické služby za velkou a zásadní pomoc při determinaci foraminifer. Mikropaleontologický výzkum svrchnokřídových sedimentů byl podpořen interním grantem Fakulty životního prostředí Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem č. 4202 01 0311 01 – Distribuce ichnofosilií a biogenních textur v závislosti na sedimentačním prostředí a fosilních společenstvech organismů v podorlické křídě.

Literatura

- ČECH, S. – HRADECKÁ, L. – REJCHRT, M. – ŠVÁBENICKÁ, L. – TÁBORSKÝ, Z. (2003): Stratigrafická architektura cenomanu České křídové pánve: vztahy sedimentárních systémů a reaktivace struktur podloží křídý, 2. etapová zpráva. – MS Čes. geol. služba, 1–41, Praha.
- REUSS, A. E. (1844): Bemerkungen über die geognostischen Verhältnisse der südlichen Hälfte des Königgrätzer Kreises in Böhmen. – Leonhard und Bronn, Neu. Jb. Mineral.
- SOUKUP, J. (1945): Starší paleozoikum u Týniště nad Orlicí a jeho křídový pokryv. – Rozpr. Čes. Akad. Věd Umění, Tř. II, 55/4, 1–21.
- SYMONOVÁ, R. (1999): Paleontologická studie lokality Vamberk. – Panorama, 1999/7, 45–49, Dobré.
- SYMONOVÁ, R. (2000): Mikropaleontologické průzkumy křídových sedimentů na Rychnovsku. – Panorama, 8/2000, 63–67, Dobré.
- ZAHÁLKA, B. (1949): Křída mezi Libřicemi, Opočnem a Česticemi u Týniště nad Orlicí. – Věst. St. geol. Úst. Čs. Republ., 25.
- ZAHÁLKA, B. (1951): Křídový útvar mezi Kostelcem n. Orl. a Vamberkem. – Věst. Ústř. Úst. geol., 26/1951, 4.
- ZAHÁLKA, B. (1953): Křídový útvar širšího okolí Rychnova nad Kněžnou. – Sbor. Ústř. Úst. geol., Odd. geol., 20.

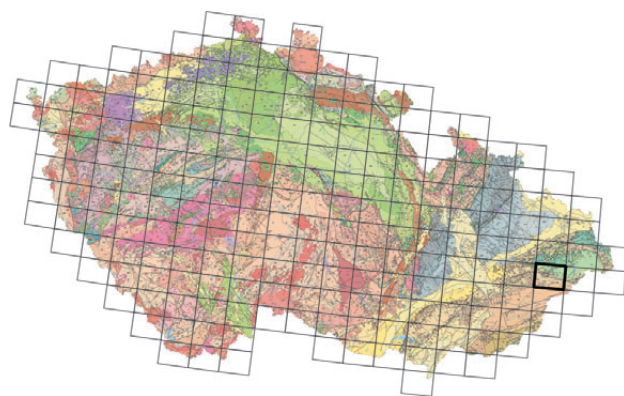
SCOPELOIDES GLARISIANUS (GONOSTOMATIDAE, STOMIIFORMES) NA STŘEDNĚ OLIGOCENNÍ LOKALITĚ ROŽNOV POD RADHOŠTĚM – RYSOVA HORA

Scopeloides glarisianus (Gonostomatidae, Stomiiformes) at Rysova hora locality in Rožnov pod Radhoštěm (Middle Oligocene, Czech Republic)

TOMÁŠ PŘIKRYL

Geologický ústav Akademie věd České republiky, v.v.i., Rozvojová 269, 165 00 Praha 6, prikryl@gli.cas.cz
Ústav geologie a paleontologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze, Albertov 6, 128 43 Praha 2

(25-23 Rožnov pod Radhoštěm)

Key words: fish, biostratigraphy, Western Carpathians, Paleogene

Abstract: The paper presents occurrence and description of gonostomatid fish *Scopeloides* sp. from menilitic shales at the locality Rysova hora (Middle Oligocene). It is the first occurrence of the representatives of the genus *Scopeloides* at this locality and it shows the presence of the IPM1 zone there.

Rybí fauna „menilitového souvrství“ (střední oligocén) byla nalezena na dvou místech na území Vsetínské vrcho-

viny, a to ve Valašském Meziříčí a v Rožnově pod Radhoštěm (GREGOROVÁ – POŽÁR 2003). Lokalita Rožnov pod Radhoštěm – Rysova hora (dále jen Rysova hora), která je tématem tohoto příspěvku, byla geologicky a paleontologicky zdokumentována (GREGOROVÁ – POŽÁR 2003), avšak některé doposud nezpracované nálezy umožňují rozšířit znalosti o fosilní rybí fauně a podrobněji pochopit místní geologickou situaci.

Rybí fauna této lokality byla nalezena ve výchozu ležícím na s. straně Rysovy hory (GPS souřadnice N 49°26' 48" E 18°8' 46"). V blízkém okolí této lokality (asi 250 m západním směrem) byly zjištěny i další povrchové výskyty menilitového souvrství. Ty se však jeví z hlediska makropaleontologického obsahu jako sterilní.

Podle GREGOROVÉ a POŽÁRA (2003) byli na Rysově hoře nalezeni zástupci paryb – *Cetorhinus parvus* – i zbytky náležející k rybám kostnatým – *Clupea sardinites*, *Glossanodon musceli*, *Palaeogadus semionescui*, *Anenichelum glarisianum*, *Serranus* sp. a *Oligophus moravicus*.

Na základě takového složení rybiho společenstva byla lokalita přiřazena k zóně IPM2 podle biostratigrafického členění v polské části Karpat (KOTLARCZYK – JERZMAŃSKA 1976, KOTLARCZYK et al. 2006), kde je tato zóna definována přítomností vůdčích druhů *Glossanodon musceli* a *Palaeogadus semionescui*.

Pozoruhodná je přítomnost druhu *Oligophus moravicus*

z čeledi Myctophidae. V polské části Karpat je přítomnost druhů *Eomyctophum limicola* a *Scopeloides glarisianus* určující pro zónu IPM1. Jedinci druhu *E. limicola* však byli synonymizováni s druhem *O. moravicus* (GREGOROVÁ 2004), který tedy náleží do stratigraficky nižší zóny IPM1.

Nález *O. moravicus* jsem učinil v roce 2000 ve v. části profilu lokality Rysova hora, která je překryta zeminou. Exemplář byl předán ke zpracování, avšak z neznalosti nálezových okolností bylo uvedeno, že pochází ze sutí v podloží studovaného profilu (GREGOROVÁ – POŽÁR 2003). Vzorek nebyl nalezen v sutí ani v suťových sesuvech, ale ve vrstvách, které jsou ve stejné nadmořské výšce jako ostatní fosiliferní vrstvy v obnažené části výchozu. Ze stejné části profilu, která poskytla zbytky *O. moravicus*, lze rovněž doložit *Scopeloides* sp., který nebyl doposud na lokalitě uváděn.

Systematická část

Řád Stomiiformes

Čeleď Gonostomatidae Gill, 1839

Rod *Scopeloides* Wettstein, 1886

Scopeloides sp.

Materiál

Jediný fragment přední části těla se špatně zachovalým pletencem lopatkovým a izolovanými lebečními elementy. Exemplář je uložen ve sbírkách Národního muzea v Praze bez čísla.

Popis

Na nalezeném exempláři lze z hlavových kostí identifikovat ossa praemaxillare, operculare (ventrální část), metapterygoid a dentale. V pletenci lopatkovém jsou rozpoznatelné ossa cleitrum a scapula. Za hlavou je zachováno celkem 15 obratlů v tomto pořadí: sedm artikulovaných obratlů, bezprostředně na ně nasedají další čtyři, z těch jsou však odkryty pouze neurální oblouky a trny, přičemž těla obratlů jsou zakryta sedimentem. Poslední čtyři zachovalé obratle (z nichž první tři jsou artikulovány) pravděpodobně nejsou in situ. Poměr délky obratle ku jeho maximální výšce je 1 : 0,7 (měřeno na třetím tělním obratli). Na fosilii je zachováno celkem 11 žeber.

Pektorální ploutev nasedá na břišní straně těla bezprostředně za pletencem lopatkovým. Přesný počet ploutevních

paprsků nelze určit. Z ostatních ploutví se dochovaly jen axonosty anální ploutve, nelze však určit ani jejich počet, ani jejich původní polohu.

Zbytky světelných orgánů nejsou zachovány.

Poznámky a diskuse

Na základě morfologie kosterních elementů lze zbytek poměrně bezpečně přiřadit k rodu *Scopeloides*. Z důvodu neúplného zachování je fragment nutno klasifikovat v otevřené nomenklatuře.

Na území polských Vnějších Karpat jsou zástupci rodu *Scopeloides* nalézáni pouze v zóně IPM1 (KOTLARCZYK et al. 2006).

Na základě přítomnosti druhů *Oligophus moravicus* a *Scopeloides* sp. lze proto doložit existenci zóny IPM1 přímo na lokalitě Rysova hora. Toto společenstvo je typické přítomností hlubinných ryb se světelnými orgány, na rozdíl od rybiho společenstva zóny IPM2, které obsahuje mimo hlubinných zástupců ryb také druhy charakteristické pro mělkovodní oblast (KOTLARCZYK et al. 2006). Z dalších nálezů fosilního rybiho společenstva zóny IPM1 na lokalitě Rysova hora lze uvést *Anenichelum glarisianum*, izolované šupiny *Clupea* sp., branchiospiny druhu *Cetorhinus parvus* a rybí koprolity.

Horniny zóny IPM1 jsou zde navíc litologicky odlišné. Jsou bohatší křemitým materiálem výrazněji střípkovitě rozpadavé a velmi často protknuty žilkami křemene.

Všechna uvedená fakta naznačují existenci dislokační struktury mezi částmi profilu s faunami signalizujícími zóny IPM1 a IPM2.

Práce byla provedena v rámci Výzkumného záměru AVOZ 30130516.

Literatura

- GREGOROVÁ, R. (2004): A new Oligocene genus of lanternfish (family Myctophidae) from the Carpathian Mountains. – Rev. Paléobiol., 23, 81–97.
- GREGOROVÁ, R. – POŽÁR, M. (2003): Rybí fauna menilitového souvrství (střední oligocén) na nové lokalitě Rysova Hora (Rožnov pod Radhoštěm). – Acta Mus. Morav., Sci. geol., 88, 191–206.
- KOTLARCZYK, J. – JERZMAŃSKA, A. (1976): Biostratigraphy of Menilite Beds of Skole Unit from the Polish Flysch Carpathians. – Bull. Acad. pol. Sci., Sér. Sci. Terr., 24, 55–62.
- KOTLARCZYK, J. – JERZMAŃSKA, A. – ŚWIDNICKA, E. – WISZNIOWSKA, T. (2006): A framework of ichthyofaunal ecostratigraphy of the Oligocene–Early Miocene strata of the Polish Outer Carpathian basin. – Ann. Soc. Geol. Pol., 76, 1–111.